

МІНІСТЕРСТВО РОЗВИТКУ ГРОМАД ТА ТЕРИТОРІЙ УКРАЇНИ

вул. Велика Житомирська, 9, м. Київ, 01601, тел./факс: (044) 278-83-90, тел. (044) 284-05-54,
278-82-90; e-mail: minregion@minregion.gov.ua, сайт: www.minregion.gov.ua;
код згідно з ЄДРПОУ 37471928

№ _____

на № _____

від _____

Обласні, Київська міська державні адміністрації

*Щодо формування тарифів
на теплову енергію та комунальні
послуги в умовах законодавчих змін*

Враховуючи практичні аспекти реалізації підприємствами теплопостачання нормативно-правових актів з питань формування тарифів на теплову енергію та комунальні послуги, а також питання, які надходять до Мінрегіону від органів місцевого самоврядування, Міністерство розвитку громад та територій України роз'яснює.

Відповідно до Закону України від 09.11.2017 № 2189-VIII «Про житлово-комунальні послуги» (далі - Закон) **комунальними послугами є, зокрема, послуги з постачання теплової енергії, постачання гарячої води.**

Відповідно до частини шостої статті 21 та частини четвертої статті 22 Закону послуги з постачання теплової енергії та постачання гарячої води надаються згідно з умовами договору, що укладається з урахуванням особливостей, визначених цим Законом, та вимогами правил надання послуг з постачання теплової енергії та постачання гарячої води, що затверджуються Кабінетом Міністрів України, якщо інше не передбачено законом.

Ціна послуги є однією із істотних умов договору про надання житлово-комунальної послуги (частина третя статті 12 Закону).

Отже, перехід на нові договори про надання послуг з постачання теплової енергії та постачання гарячої води відповідно до вимог Закону може здійснюватися за наявності у виконавця відповідної комунальної послуги тарифів на ці комунальні послуги (передбачені статтею 5 Закону), які встановлені уповноваженими органами після введення в дію Закону, тобто, після 01.05.2019.

Вказані тарифи мають бути розраховані виконавцем комунальної послуги відповідно до вимог Порядку формування тарифів на теплову енергію, її

1681102

МІНРЕГІОН
№7/10.1/7720-20 від 13.05.2020

Підписано ЕЦП
ХОЦЯНІВСЬКА НАТАЛІЯ ВОЛОДИМ
13.05.2020 09:08

виробництво, транспортування та постачання, послуги з постачання теплової енергії і постачання гарячої води, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 01.06.2011 №869 (у редакції постанови Кабінету Міністрів України від 03.04.2019 №291) (далі - Порядок).

За вимогами пункту 11 Порядку з метою забезпечення відшкодування всіх економічно обґрунтованих витрат, пов'язаних з виробництвом, транспортуванням та постачанням теплової енергії, та відповідно наданням послуг з постачання теплової енергії та постачання гарячої води, перегляд тарифів на теплову енергію, її виробництво, транспортування та постачання, послуги з постачання теплової енергії і постачання гарячої води та їх структури здійснюється уповноваженим органом кожного року (до початку опалювального періоду) за заявою ліцензіата (суб'єкта господарювання).

Для встановлення тарифів на теплову енергію, її виробництво, транспортування та постачання, послуги з постачання теплової енергії та постачання гарячої води суб'єкт господарювання подає щороку до 1 червня (крім суб'єктів господарювання, що вперше встановлюють тарифи) уповноваженому органу відповідної територіальної громади, на території якої суб'єкт господарювання провадить (має намір провадити) ліцензовану діяльність/надає комунальні послуги, у паперовій та електронній формі заяву і розрахунки тарифів на планований період за встановленими такими органами формами з відповідними розрахунками, підтвердними матеріалами і документами (пункти 57-58, 96-97 Порядку).

У розумінні пункту 5 Порядку, планований період - період тривалістю 12 місяців, на який формуються та встановлюються тарифи (з 1 жовтня до 30 вересня, а для суб'єктів господарювання, що вперше встановлюють тарифи, - інший період, узгоджений з уповноваженими органами, тривалістю 12 місяців).

Наголошуємо, що наразі суб'єктами господарювання здійснюється повний перегляд тарифів на теплову енергію та комунальні послуги, а також їх структури, а не коригування окремих складових діючих тарифів.

Водночас зазначаємо, що диференціація тарифів на теплову енергію, послуги з постачання теплової енергії та постачання гарячої води за категоріями споживачів може здійснюватись виключно за наявності економічних умов (підстав) для такої диференціації (наприклад, різна ціна палива для відповідних категорій споживачів, застосування механізму формування тарифів на теплову енергію та її виробництво відповідно до статті 20 Закону України «Про тепlopостачання»). Формування тарифів на теплову енергію та комунальні послуги здійснюється на основі економічно обґрунтованого розподілу витрат, пов'язаних із виробництвом, транспортуванням, постачанням теплової енергії та наданням відповідних комунальних послуг.

Звертаємо увагу, що згідно з положеннями пункту 59 Порядку **вартістю послуги з постачання теплової енергії є тариф на теплову енергію для споживача, який визначається як сума тарифів на виробництво, транспортування та постачання теплової енергії.**

МІНРЕГІОН

№7/10.1/7720-20 від 13.05.2020

1681102

Підписано ЕЦП

ХОЦЯНІВСЬКА НАТАЛІЯ ВОЛОДИМ

13.05.2020 09:08

Таким чином, розрахунок окремого тарифу на послугу з постачання теплової енергії наразі **не здійснюється**.

Тариф на послугу з постачання теплової енергії встановлюється уповноваженим органом для відповідного виконавця послуги у розмірі тарифу на теплову енергію (грн/Гал) з урахуванням податку на додану вартість.

При цьому з огляду на вимоги законодавства, зокрема, статті 9 Закону України «Про комерційний облік теплової енергії та водопостачання», слід зазначити, що виконавцем послуги з постачання теплової енергії **не визначається тариф на послугу з постачання теплової енергії з розрахунку на 1 кв. метр опалюваної площі (1 куб. метр опалюваного об'єму) для будинків, у яких відсутні засоби обліку теплової енергії.**

Згідно з частиною другою статті 9 Закону України «Про комерційний облік теплової енергії та водопостачання» до встановлення вузла (вузлів) комерційного обліку відповідно до вимог частини другої статті 3 цього Закону обсяг споживання теплової енергії визначається **за нормою споживання**, встановленою органом місцевого самоврядування, **що підлягає щомісячному коригуванню** виконавцем послуги за фактичною кількістю годин постачання теплової енергії та фактичною середньомісячною температурою зовнішнього повітря.

Механізм здійснення такого коригування норми визначено пунктом 21 Правил надання послуги з постачання теплової енергії, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 21 серпня 2019 р. № 830 «Про затвердження Правил надання послуги з постачання теплової енергії і типових договорів про надання послуги з постачання теплової енергії».

Щодо розрахунку тарифів на теплову енергію, її виробництво, транспортування та постачання

Пунктом 15 Порядку передбачено, що *формування тарифів на виробництво, транспортування та постачання теплової енергії здійснюється ліцензіатами відповідно до річних планів її виробництва, транспортування та постачання, що складаються у розрізі територіальних громад, у межах яких ліцензіат провадить (має намір провадити) відповідний вид ліцензованої діяльності, економічно обґрунтованих планованих витрат, визначених на підставі державних та галузевих нормативів витрат ресурсів, техніко-економічних розрахунків, кошторисів, а також витрат і втрат, визначених відповідно до методик (порядків), затверджених у встановленому порядку, з урахуванням ставок податків і зборів (обов'язкових платежів), цін на матеріальні ресурси та послуги у планованому періоді.*

Відповідно до пункту 46 Порядку **тарифи на теплову енергію визначаються як сума тарифів на:**

виробництво теплової енергії, транспортування теплової енергії без урахування витрат на утримання та ремонт центральних теплових пунктів, постачання теплової енергії з урахуванням витрат на утримання індивідуальних теплових пунктів;

МІНРЕГІОН

№7/10.1/7720-20 від 13.05.2020

1681102

Підписано ЕЦП

ХОЦЯНІВСЬКА НАТАЛІЯ ВОЛОДИМ

13.05.2020 09:08

виробництво теплової енергії, транспортування теплової енергії з урахуванням витрат на утримання центральних теплових пунктів, постачання теплової енергії без урахування витрат на утримання індивідуальних теплових пунктів;

виробництво теплової енергії, транспортування теплової енергії без урахування витрат на утримання центральних теплових пунктів, постачання теплової енергії без урахування витрат на утримання індивідуальних теплових пунктів;

виробництво теплової енергії та її постачання у будинках, обладнаних системою автономного опалення.

Враховуючи вимоги чинного законодавства, Порядок передбачив особливості розрахунку тарифів на виробництво, транспортування та постачання теплової енергії, зокрема:

тарифи на виробництво, транспортування та постачання теплової енергії розраховуються ліцензіатами в розрізі територіальних громад (у разі провадження ліцензованої діяльності у декількох територіальних громадах) та встановлюються уповноваженими органами кожної територіальної громади, в межах якої ліцензіат провадить (має намір провадити) відповідний вид ліцензованої діяльності, окремо для кожного виду ліцензованої діяльності, який провадить (має намір провадити) ліцензіат (за виключенням суб'єктів господарювання, що перебувають у спільній власності територіальних громад). Витрати формуються за кожним видом ліцензованої діяльності у межах відповідної територіальної громади. (пункт 6, пункт 32 Порядку);

тарифи на виробництво теплової енергії формуються в цілому по підприємству, а у разі виробництва теплової енергії за допомогою систем автономного опалення - окремо для кожного багатоквартирного будинку, обладнаного системою автономного опалення (п. 33 Порядку);

тарифи на транспортування теплової енергії формуються:

з урахуванням витрат на утримання та ремонт центральних теплових пунктів, що перебувають у власності та/або користуванні ліцензіата;

без урахування витрат на утримання та ремонт центральних теплових пунктів (у разі їх відсутності або якщо вони не перебувають у власності/користуванні ліцензіата) (пункт 37 Порядку);

тарифи на постачання теплової енергії формуються:

з урахуванням витрат на утримання та ремонт індивідуальних теплових пунктів, що перебувають у власності та/або користуванні ліцензіата (враховуючи частину витрат на надання послуг з постачання теплової енергії);

без урахування витрат на утримання та ремонт індивідуальних теплових пунктів (у разі їх відсутності або якщо вони не перебувають у власності/користуванні ліцензіата).

У разі виробництва теплової енергії за допомогою систем автономного опалення, тарифи на її постачання формуються окремо для кожного багатоквартирного будинку, обладнаного системою автономного опалення (пункт 41 Порядку);

МІНРЕГІОН

№7/10.1/7720-20 від 13.05.2020

1681102

Підписано ЕЦП

ХОЦЯНІВСЬКА НАТАЛІЯ ВОЛОДИМ

13.05.2020 09:08

тарифи на теплову енергію, що виробляється та постачається за допомогою систем автономного опалення формуються та встановлюються окремо для кожного багатоквартирного будинку, обладнаного системою автономного опалення, з урахуванням собівартості виробництва і постачання теплової енергії на таких системах, а також рентабельності ліцензіата.

Звертаємо увагу, що за вимогами пункт 39 Порядку витрати на покриття втрат теплової енергії в теплових мережах (у тому числі понаднормативних втрат) включаються до тарифів на транспортування теплової енергії.

Включення до складу тарифів на транспортування теплової енергії понаднормативних втрат здійснюється уповноваженим органом **за умови передбачення ліцензіатом у інвестиційній програмі заходів, пов'язаних із зниженням фактичних втрат теплової енергії в теплових мережах, на суму, що еквівалентна вартості понаднормативних втрат.**

Заходи щодо зменшення відповідних втрат теплової енергії у мережах здійснюються за рахунок складової частини прибутку, що передбачається для здійснення необхідних інвестицій для провадження ліцензованої діяльності.

Кошти, отримані для зменшення понаднормативних втрат у теплових мережах, використовуються ліцензіатом (суб'єктом господарювання) виключно за цільовим призначенням (пункт 12 Порядку).

Водночас слід зазначити, що за вимогами частини четвертої статті 12 Закону України «Про ціни і ціноутворення» органи місцевого самоврядування під час встановлення державних регульованих цін на товари до складу таких цін **обов'язково** включають розмір їх інвестиційної складової частини.

Планування інвестиційної складової здійснюється з урахуванням заходів, передбачених інвестиційною програмою ліцензіата (суб'єкта господарювання), затвердженою згідно з його установчими документами і погодженою уповноваженими органами в установленому порядку.

У разі коли ліцензіат провадить (має намір провадити) відповідний вид ліцензованої діяльності (чи надає комунальні послуги) у межах кількох територіальних громад, інвестиційна програма розробляється для кожної територіальної громади окремо.

Щодо формування витрат на оплату праці підприємствами теплопостачання

Відповідно до вимог пунктів 21, 71 Порядку до складу витрат, що включаються до повної собівартості теплової енергії, її виробництва, транспортування та постачання, а також послуг з постачання гарячої води *включаються прями витрати на оплату праці* (заробітна плата та інші виплати працівникам (персоналу), що безпосередньо залучені до технологічного процесу виробництва, транспортування та постачання теплової енергії, надання комунальних послуг) відповідно до Закону України «Про оплату праці»:

основна заробітна плата,

додаткова заробітна плата,

МІНРЕГІОН

№7/10.1/7720-20 від 13.05.2020

1681102

Підписано ЕЦП

ХОЦЯНІВСЬКА НАТАЛІЯ ВОЛОДИМ

13.05.2020 09:08

інші заохочувальні та компенсаційні виплати.

Планування витрат на оплату праці для включення їх до складу тарифів здійснюється в установленому порядку із забезпеченням мінімальної заробітної плати та інших гарантій з оплати праці, передбачених законодавством, з урахуванням положень генеральної, галузевої (міжгалузевої), територіальної угод, якщо ліцензіат перебуває у сфері дії сторін таких угод, та колективного договору ліцензіата.

Якщо рівень середньомісячної номінальної заробітної плати в розрахунку на одного штатного працівника адміністративно-територіальної одиниці (Автономна Республіка Крим, області, м. Київ та Севастополь) або одного штатного працівника, зайнятого у промисловості адміністративно-територіальної одиниці, на території якої провадиться діяльність ліцензіата (надаються комунальні послуги), перевищує розмір, розрахований в установленому порядку із забезпеченням мінімальної заробітної плати та інших гарантій з оплати праці, передбачених законодавством, з урахуванням положень генеральної, галузевої (міжгалузевої), територіальної угод, якщо ліцензіат перебуває у сфері дії сторін таких угод, колективного договору ліцензіата, допускається планування витрат на оплату праці для включення до тарифів із забезпеченням рівня середньомісячної номінальної заробітної плати в розрахунку на одного штатного працівника адміністративно-територіальної одиниці (Автономна Республіка Крим, області, м. Київ та Севастополь) або одного штатного працівника, зайнятого у промисловості адміністративно-територіальної одиниці, на території якої провадиться діяльність ліцензіата, з урахуванням розміру фіксованої індексації витрат на оплату праці на планований період.

При цьому слід зазначити, що з метою забезпечення гідної оплати праці, збереження кваліфікованих працівників та зменшення плинності кадрів в житлово-комунальній галузі соціальними партнерами внесено Зміни і доповнення до Галузевої угоди між Міністерством регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України, Об'єднанням організацій роботодавців «Всеукраїнська конфедерація роботодавців житлово-комунальної галузі України» та Центральним комітетом профспілки працівників житлово-комунального господарства, місцевої промисловості, побутового обслуговування населення України на 2017 - 2021 роки.

Зокрема, останніми Змінами і доповненнями до Галузевої угоди, зареєстрованими в Мінсоцполітики 29.07.2019 за № 13, визначено Порядок встановлення і умови виплати щомісячної надбавки до тарифної ставки чи посадового окладу працівникам основних професій за безперервний стаж роботи на підприємствах та в організаціях сфери тепло-, водопостачання і водовідведення.

Розмір щомісячної надбавки працівникам підприємств залежно від їх стажу роботи становить від 7% за стаж роботи понад 3 роки до 25% за стаж роботи понад 25 років.

Детальні роз'яснення щодо застосування Галузевої угоди було надіслано

МІНРЕГІОН

№7/10.1/7720-20 від 13.05.2020

1681102

Підписано ЕЦП

ХОЦЯНІВСЬКА НАТАЛІЯ ВОЛОДИМ

13.05.2020 09:08

Мінрегіоном на адресу обласних, Київської міської державної адміністрації та розміщено на офіційному веб-сайті Міністерства (www.minregion.gov.ua) за посиланням: [Головна](#) > [Напрямки діяльності](#) > [Житлово-комунальне господарство](#) > [Економіка та тарифна політика](#) > [Департамент економіки систем життєзабезпечення роз'яснює.](#)

Принагідно зазначаємо, що тарифи на комунальні послуги, які встановлюються уповноваженими органами після 01.05.2019, можуть застосовуватися до споживачів цих послуг виключно за умови переходу на нові договори про надання комунальних послуг, що укладатимуться за правилами Закону.

До набрання чинності договорами про надання комунальних послуг, укладеними за правилами Закону, продовжують діяти «старі» договори на тих самих умовах (включаючи і тарифи на комунальні послуги, встановленні уповноваженими органами до 01.05.2019).

З огляду на зазначене, просимо врахувати це при прийнятті уповноваженими органами рішень про встановлення тарифів на комунальні послуги.

Просимо довести це роз'яснення до відома підприємств теплопостачання та органів місцевого самоврядування.

Заступник Міністра

Наталія ХОЦЯНІВСЬКА

Кравченко Н.О. 207-17-11

МІНРЕГІОН
№7/10.1/7720-20 від 13.05.2020

1681102

Підписано ЕЦП
ХОЦЯНІВСЬКА НАТАЛІЯ ВОЛОДИМ
13.05.2020 09:08